

העם

36 אלף אזרחים חשופים

שאר האזרחים אף לא שמו לב לכך. הם הלכו אותו יום ועסקו בעסקיהם, כאילו לא קרה כלום. הם התלוננו על הקיץ שאין לו קץ, שמחו על הקיץ שנגמר סוף סוף, קראו על רעידת האדמה באלג'יריה ועל ה' הכנות לפלישה לאי קמיו. כאילו היה זה יום רגיל.

אולם אותו יום האשון, השבוע, התכוננו 35 אלף אזרחים ואזרחות ליום החשוב ביותר של כל חייהם. מכיון שכולם היו רוקים ורוקיות, לא יכלו להשוות את ה' מאורע ליום הכלולות. מכיון שאיש מהם לא שרט עדיין כצה"ל, לא יכלו להשוותו ליום הגיוס או לקרב הראשון. אולם גם בלי זה ידעו היטב את חשיבות המאורע.

אזרחים אלה לא היו בני-חורין לבטא את רגשותיהם. מגילת העצמאות טרם חלה עליהם. לכל אחד מהם היה שליש בבית, ש' הוביל אותו בידו למקום שלא רצו ללכת אליו.

בכל זאת היו הם האזרחים החשופים ביותר של מדינת ישראל: תלמידי כיתה א' ש' טעמו השבוע את טעמו של יום לימודים ראשון. הם היו חיל-האסאף של 36 אלף תלמידי בתי הספר העממיים.

אזרחים אחרים יכלו להסתכל עליהם מל' מעלה למטה, לחשוב את עצמם לאנשים גדולים. להם זה לא היה איכפת. הם יכלו לחכות. אמנם לא היו עדיין בעולם כש' נולדה מדינת ישראל, ועל כן לא יכלו להי' חשב לחתיקים. אולם הם ידעו, בסתר לבם: צוחק הצוחק אחרון.

אזרח

קובע בוער

רק אלוהים יודע מה קרה ו' סיכמה ב' שעתה ועד-החקירה אחת את מסקנותיה על תאונה אוירת בארץ. השבוע, כשפרסמה ועד-החקירה של אסון מעגן את מסקנור' תיה שלה, היה ברור לגמרי שלא רצתה להיכנס לתחומי של אלוהים. במקום זה אמרה את הדברים שכל אחד ידע אותם ממילא*.

היתה זאת, אולי, תוצאה הכרחית של הרכב הועדה עצמה. כבר למחרת האסון התפלאו אנשי-האוויר שלא נתמנתה ועדה של חוקרים מקצועיים מחיל-האוויר, הבקי' אים במלאכה זו. אמר השבוע אויראי אחד: "היה בועדה עורר-דין, והוא התעניין בצד הפורמלי של הגשת הרשימות. היתה בה קצין מקצועי, והוא התעניין בנוהל ונוהל, ובבעיות של משמעת. היתה בה רק איש אוירי אחד, והוא היה עסוק מאד למנוע את החקירה בכיוון אחד שהיה חשוב באמת: גילוי האו-איים לאי-הסדר, לאדישות ול' הזנחה השוררים בחיי התעופה האזרחית ב' ארץ. כי לו באמת חיפש את האחראי, היה מוצא את עצמו*.

אני סומך עליך..." מסקנות-החקירה היו אוסף של עובדות, שרק לחלק קטן מהן היתה שייכות כל שהיא לאסון עצמו. לכן הובילו העקבות לאנשים בודדים, ש' הוזכרו בשמות, וגם למוסד שעליו הוטלה האחריות בצורה אילמת: קלוב התעופה. אך הועדה, שקבעה את הליקויים, שכחה לשאול את השאלה העיקרית: כיצד יכלו ליקויים כאלה להתקיים בשטח אשר כמעט כל האחריות המעשית לו רובצת על אחד מחבריה שלה?

אנשי האוויר לא שתקו השבוע, הטיחו האשמות כבדות בפניו של עמנואל צור, ה' איש המרכזי בענף התעופה האזרחית. בין השאר:

ה' צור לא התעניין מעולם בשיטות ה' הדרכה של קלוב התעופה. פעם שלח הוא איש של אי-על ללמוד את שיטות ההד' רכה של הקלוב. כשביקש ממנו מדריך ה' קלוב לתת לו הנחיות ברורות כיצד להד' רכו, השיב צור: "עשה מה שתמצא ל' נכון. אני סומך עליך." מעולם לא נשלח איש המחלקה לחקור את שיטות ההדרכה בקלוב.

אין בארץ שום חוק אוירי ושום חוק * פרט לסענה שהאסון בא עקב הזדקרות המטוס, דעה שנפסלה בחריפות על-ידי רוב הטייסים שהתענינו בפרטי האסון.

בקרב תוכל לעיין בעתון אנגלי, ערוך לפי מיטב המסורת הניוירוקית, אם תתגשם תוכניתם של חוגים אמריקאיים רשמיים בארץ לנצל את הכספים המוקפאים של חברת התעופה טי. ו. אי. להוציא עתון יומי, שיהיה אמריקאי הן בצורתו והן בתוכנו, להטיס מהדורות מיוחדות שלו לתורכיה, קפריסין ויוון.

ייתכן כי ממשלת אוסטרליה תסיים את המשא ומתן שהופסק עם הממשלה היהודית, תעניק פיצויים ליהודים. שמועה שעדיין לא אושרה אומרת כי ברית המועצות רמזה לממשלת אוסטרליה שהדבר רצוי, אולם אין היא מציינת מדוע נקטו הסובייטים עמדה זו כלפי אוסטרליה, בה בשעה שעמדתם בשאלת הפיצויים כלפי גרמניה המזרחית שונה בתכלית.

אחיו החסימה לא יופעל בבחירות לכנסת הבאה, אם תתקבל הצעת חוגי מפא"י המקורבים לבי. ג'י. חוגים אלה ישאפו להשיג בבחירות רוב גדול ככל האפשר, להקים גוש פועלי (הפועל המזרחי, מפא"י, אחדות העבודה, מפ"ם) בכנסת הבאה, להעביר מיד חוקת בחירות חדשה, מבוססת על השיטה האזרחית, אשר גם מפ"ם מעונינת בה — בתנאי שמסמני-האזרחים יתחשבו בריכוזי ההתיישבות שלה. לפי הצעת בן-גוריון תפורז הכנסת השלישית מיד לאחר העברת חוקה זו ויערכו בחירות חדשות.

משרד עצמאי להסברה יוקם מיד לאחר הבחירות לכנסת, בעקבות הצלחתו הגדולה של מנהל ההסברה בראשותו של השר בלי תיק, זלמן ארן. כשר ההסברה ימונה כמובן ארן עצמו. עוזריו יהיו: דוד תשר — מנהל כללי, הרי זינדר — מנהל אגף עיתונות, משה פרלמן — מנהל אגף עיתונות חוץ. ד"ר ששהיה שפירא — מנהל אגף השידור.

לעומת זאת נותן משרד-החוץ פחות אומון בכוחות-ההסברה הישראליים. מינה מומחה אמריקאי ליחסי-ציבור, שיגיש לו דין-וחשבון על שירותי ההסברה באמריקה, יציע הצעות לשיפור המצב.

נראה כי שרת יצליח לרכו מסביבו כוחות רציניים בקרב מפא"י, עוד בטרם יגיעו הדברים להתמודדות סופית בינו לבין ב' ג'י. בקרב המפלגה שורת כיום הויעה כי בה בשעה שמסביב לבן-גוריון מתרכזים כמה ממנהיגי המפלגה, הצליח שרת לגבש למחנהו את מאות פעילי מפא"י ממדרגה שניה, אשר לעמדתם יש משקל לא קטן.

מפלגת-השמאל בהנהגתו של ד"ר משה סנה עזוזה להתפרק עוד לפני הבחירות. בימים האחרונים, כנראה כתוצאה מחתימה של אנשי מק"י, עזבו את המפלגה, המונה כמה מאות חברים, ארבעים איש, ביניהם לפחות שלושה ממנהיגיה. בין העוזבים: מזכיר הטיף החיצאי של המפלגה.

השבוע עומד לחזור על כנו בעין-חרוד. אחרי מלחמת-אחים של שנים הסכימו עתה שני הצדדים על תוכנית-פשרה לחלוקת המשק הקיים, דבר שמפא"י התנגדה לו עד כה. אחד הגורמים המסייעים: הפילוג במפ"ם, והרצון של מפא"י לקיים יחסי-שלום עם מפלגת אחדות העבודה.

מעמדי-קבע ינתן לפקידים ממשלתיים — בעיקר גבוהים — כדי להוציאם מכלל המיקוח הקואליציוני-פוליטי, אם תתקבל הצעה של כמה גורמים נציבות-שירות המדינה. גורמים אלה מציעים כי מנהלי המשרדים ימונו לכל ימי-חיהם על ידי נשיא-המדינה, יפוטרו רק לרגל עבירה פלילית, או משהו בדומה לזה. לפי הצעה זו לא יוכל השר לפטר את מנהל-משרדו, אלא על סמך המלצה שנתקבלה פה אחד על ידי הממשלה ונומקה בפני הנשיא.

צפה לניתוק יחסים אישיים בין עתונאים ופקידים משרד החוץ. הוראה סודית שהועברה בימים אלה לפקידות הגבוהה של משרד החוץ קובעת כי היחסים האישיים עם עתונאים גרמו לא פעם לנזילות של אינפורמציה חשובה, מיעצת לפקידים להצטמצם ככל האפשר ביחסים עם באי כוח העיתונות.

אם אמצעי הכספיים דלים, תוכל לקבל עזרה משפטית חיים אין כסף, באם תתקבל הצעתם של חוגים משפטיים להקים ליד משרד המשפטים מחלקה של סניגוריה עממית. לדברי חוגים אלה מושלכים אנשים לא פעם לבית-הסוהר, לא דווקא משום שהם אשמים, אלא מפני שאין שאפשרות לשכור להם עורך-דין. כיום ממנה בית המשפט סניגור חנם רק במשפטים ממדרגה ראשונה, כגון משפטי רצח. אולם עם התרבות עורכי-הדין הצעירים יש מקום להקים סניגוריה עממית לכל הרוצח בכך. אם יביא אישור ממשד-הסעד שמצבו אינו מאפשר לו לפנות אל עורך-דין פרטי.

ייתכן כי בעזרה שהתיקונים דיני-עונשין (מאסר ע' תנאי ועוד) הובאו לפני הכנסת יש משום פשרה. הויעה המשפטית חיים כהן התנגד בתוקף לליברליזציה זאת של חוקי-הענישה, שבאה ביוזמת שר המשפטים, פנחס רוזן. לעומת זאת התנגד רוזן לכל תחיקה הקובעת עונשי מינימום. סבורים שהשנים הסכימו בינתיים, שלא להתנגד איש להצעות רעהו.

אם אתה עומד למיים את לימודיך בטכניון, יש לך סיכויים טובים להשתלם בגרמניה. חברת השילומים מנסה לשלל את בוגרי הטכניון להשתלם בגרמניה על חשבונה, מתוך מגמה ליצור בארץ סגל של טכנאים, אשר יכירו את כל סוגי הציוד הגרמני ואת אפשרויות תיקונו. סיבת השידול: חברת-השילומים יודעת היטב כי גם בעתיד קשה יהיה להביא מהתנאים גרמנים לארץ.

נבחרת כדורסלני ישראל עזוזה להיכשל במשחקי אדיפות-העולם, שיערכו בחודש אבא בבראזיל, אם יעמדו ארבעה מטובי שחקניה בסיבובם לצאת למסע. הכדורסלן מספר 1 של ישראל, אברהם שניאור, מסרב לנסוע, עקב דרישת אשתו להילות אליו לבראזיל. שני שחקנים אחרים, יהודה יגור ומנחם קורמן, דורשים פיצוי מתאים עבור נטישת עבודתם הקבועה. הכדורסלן הרביעי, מרסל חפץ, דורש לחשב לו את זמן הנטישה כשירות בצה"ל, היות ונטיעתו המרובות לחץ לארץ מאריכות את שירותו לשנים רבות.

אזרחי עמנואל צור

מבצע עטלף

מיפגן-אווירי. הכל נעשה דרך אגב, ב' סלפון.

מתקני-הבטחון ליד שדות התעופה לקויים. בשרה-התעופה של תל-אביב, ממנו ממריאים הטייסים בכיוון לים, אין אפילו סירת-מוטור להצלה, במקרה שהאווירון נופל.

הכרות הענף לתעופה אזרחית שעתים אחרי האסון, בה גולל את כל האשמה על אחרים, היתה בחזקת "על ראש הגנב בוער הכובע".

רוב האיראים סברו, השבוע, שבהתחמ" קה מלחקור שאלות אלה עזרה הועדה, אמ' גם, לחבוש את פצעי דעת-הקהל, אך לא את פצעי התעופה הישראלית, שהם הרבה יותר חמורים.

גישה של תרגולות

בעוד שבחוררי-הדריס של הועדה נערו ה' קרב על מסקנות החקירה (ראה לעיל), נערו קרב שני בשדות התעופה האזרחיים של הארץ, משהו מצא שם לקרב זה: "מבצע עטלף". הוא רצה לרמוז כי לא חסרים ב' חוגי-הממשלה עכברים מעופפים. למחרת האסון הוטלו הגבלות חמורות על קלוב התעופה, ששמו למעשה קץ לכל פעולותיו החשובות. ענף-התעופה אמנם תי' רץ זאת בחירי-סמתי — שמדריך הקלוב שהיה אותו יום בחוף-לארץ — אך כחנתו היתה די ברורה: לרמוז כי אשמה מסיימת